

Predplata - van Šibenika:
— na tromjeseč 3 Kr.
— na polgodine 6 Kr.

Predplata u Šibeniku
sa doznašanjem lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 16 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SREDOM I SUBOTOM.

Predplate i pisma šalju se Uredništvu. Ne frankirana se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi, priobčena pisma, zahvale itd. tiskaju se po 20 para redak
— ili po pogodbi. —

Riečka resolucija

L. Već u svibnju ove godine mi smo počeli zagovaraći stvarni i složni rad svih hrvatskih stranaka prema krizi u monarhiji. Mi smo brojkama dokazali pogibelj, koja nam prijeti od Njemstva. Zagovarali smo sporazum i savez hrvatskoga naroda sa magjarskim. Uzvratili smo, da nam, kao narodu, nema pogibelji od Magjara, niti da nam je Magjar domovinu našu razjevio, potlačio, osromio. Sve zlo, koje naš narod trpi, propisivali smo pravom začetniku. Borbu, koju Magjari vode, nazvali smo opravdanom i opominjali smo Hrvate, da se ne puste zavajati. Povzali smo naše zastupnike, da pruže prijateljsku ruku magjarskom narodu, da poduzmu parlamentarnu i vamparlamentarnu akciju, tako, da njihova akcija bude narodna i da narod hrvatski bude ugovaran sa narodom magjarskim.

Ovo smo i ovako pisali, jer smo se u pravaštvo uzgojili, sa pravaštvom izrasti i jer pravaški hoćemo da radimo. I gđe, dok smo ovo i ovako pisali, nitko nam nije zahtijevao, dapače oni listovi, koji hoće da su bastinici pravaštva, pozdravljali su nas kao sumišljence. Ali bilo je dosta da tak-nemo u jednom nehrvatu, u tudjincu i po krv i po uzgoju, i svršilo je, nismo više pravaši itd. itd. Taj tudjinač, u kojega se ne smije dirati, to je pokršteni židov i nimec Dr. Josef Frank. Slijevi naši ljudi, dobri i pošteni, koji ne dozvoljavaju dirati u Dr. J. Franku, to su naši „čisti“.

Ovi ljudi ne pitaju zašto se proti Franku ustaju; oni slijevo sledile sve metamorfose, koje im on nameće, i to je dosta, a da za svoga vodju zahtijevaju imunitet i nepogrešivost. Njima je veći i svetiji Dr. Frank, nego ista otacbinu, veći nego su načela, veći nego je narod i njegova budućnost. Njima, da potrebe, svi su izdajice, a sam Dr. Frank je Hrvat, dapače i još više, on je spasitelj hrvatskoga.

A kako Dr. Frank hoće da spasi Hrvatsku?

Povše lako! On, poduprt od šake slijehip privremenih, jednoglasno proglašiva izdajicim u Trumbiću i Čingriju i Tuškanu i sve naše javne ljudje.

Da nema druge, nego samo ova metoda, po kojoj je gosp. Frank uništio stranku prava, mi bi nastojali, da se taj čovjek ukloni iz političkog života Hrvatske. — U

ovom pak sudobnosnom času, gdje se u njegovom radu vidi ruka kamarile, koja upire sve sile, da se svi Hrvati ne nadju složni, mi molimo sve poštene Hrvate, da se okane toga čovjeka.

Nijedan narod ne bi trpio da mu tujnjac ponajbolje sinove poniziva nazivom izdajstva. Ne, to ne će trpjeti ni Hrvati. Oni moraju toga drzivotog slugu Khuen-Hédervaryja naučiti malo pristojnosti. Oni moraju toga trovatelja pravaške misli ukloniti.

Ono, što su zastupnici na Rieci zaključili, nije izdajstvo, gosp. Franče, nego je to djelo za Hrvate potrebito. Hrvati su pokazali riečkom rezolucijom, da su progledali, da su se oslobodili blizu četiristogodišnjeg poniženja. Oni su stavili u djelo ono, što ih je stranka prava učila, ono, što je Starčević kroz celi svoj vek pripovedao.

Starčević nas je učio, da je pripravljano ugovarati sa svakinim, same naša kamarilom. On nas je učio, da se „ona niti mjenjala, niti mjenja, da se ona ne popravlja, nego propada. Za pogibelji svaki njezin korak zaundra po obsjeni, posle pogibelji svaki njezin korak bije po osveti. U pogibelji ona je janje umlijato, kojim možeš sve što hoćeš; izvan pogibelji postaje iz onoga janjetu biesu vukodlak, koji s reda davi sve, što je pred njim, sve, što može, i prestaje daviti onda, kad opazi, da mora nekoga ostaviti, da joj robuje.“

Starčević je bio pripravljao ugovarati sa svakinim i sa svakom vladom, ali nije „s“ onom, koju ugovor sklapa samo, da ga uzmogne pogaziti, koja ni u rieci ni u prisegi ne gleda na drugom, nego da oskrvne vjeru i da pogredi Bogu; on neće ugovarati s vladom, „kojoj osim vlastite sebičnosti nije ništa sveto“.

Razumjeli su slijevi sljedbenici D. Franka?

Starčević je i ovo rekao: „A da je Petar Zrinski ugovarao s velikaši Ungarije, ja neznam, kakova može biti u tom grehotu, Paže ja nalazim stvar u redu, da svatko traži druga i pomoćnika za obraniti svoju domovinu i slobodu. Ako li je to grehota, onda sam ja najveći griešnik, jer bi se zdržao sa svakinim, i sa Amerikancima, za obititi onu nevolju u kojoj naša domovina pogiba“.

Razumjeli su slijevi „čisti“? Razumjeli su, da što su Starčević i njegovi drugovi u našem narodu slavili usponom Zrinskog i Frankopana?

„Ležaji kraljevinā Hrvatske i Ungarie, „njihova prošlost, pravi probitci obju: to

„sve zahtjeva vez i najtoplje prijateljstvo „njihovih naroda. Naša je iskrena želja i „biti će radnja, da se društvo medju ovimi kraljevinami uvede i uverstv.“

Ovo su rieči Ante Starčevića u nacrtu adresatu 1878. U predprošlom broju domeli smo drugih izvadaka, a mogli bi još na stotine, kad bi htjeli dokazati, da je stranka prava uvek zagovarala spomenuto stanoviste, koje smo i mi do sada zagovarali i koje ćemo uvek zagovarati.

Nego za one, koji poznaju rad stranke prava tih dokaza ne treba.

Skupština hrvatskih zastupnika na Rieci u ovom pogledu je sliedila nauku stranke prava. Tako se dade tumačiti, da su svi stvari pravaši našli složni sa svim mladim pravasima, koji ne slede kamarilsku politiku Dr. Franke. Uz ove našli su se složni i svi stari narodnjaci, svi oni koji su za sjedinjenje.

U svojoj slozi oni u prvom dijelu rezolucije posve usvajaju historičko stanoviste stranke prava.

Evo njihovih rieči: „Hrvatski zastupnici uvjereni su, da su oba naroda hrvatski i ugarski, ne samo s obzira na svoje historičke odnosa, već još više s obzira na čijenjeni neposredni susjedstvo, i na realne potrebe svoga života i međusobne samoubrane upućenje jedan na drugoga, te da se soga im izbjegavati svaki povod i uzrok međusobnom trivenju.“

„Polazeći s tih predpostavaka, hrvatski zastupnici smatraju, da je njihova dužnost boriti se napredno sa ugarskim narodom za izpunjenje svih državnih prava i slobotina, u izvješnjenu, da će rečena prava i slobotine biti od koristi hrvatskog i ugarskog naroda; a time će se udariti temelji trajnomu sporazumljenu obaju naroda“.

Ovo stanoviste naših zastupnika dakle opravljeno je, izrečeno je već davno po istom Antu Starčeviću. A mora da je podupljen i u službi kamarile onaj, koji radi ovog stanovista naše zastupnike zove izdajicama.

Nastaviti ćemo.

Učiteljsko pitanje

Ne dieli nas nego samo malo dana do otvara sabora. Među raznim pitanjima, koja sabor ima rješiti, imamo i učiteljsko pitanje. Znamo, da su se njim bavile na dugo i na široko sve naše novine; znamo, da je taj predmet postao već i dosadan čitaocima, —

IV.

„Avenida Espora“, sred koje se poput alekmana na bünstu ponosi koći dom engleskih pomoraca sa svojim viktim tornjevima, nije ničim zaslužila to svoje ime.

Vrletna, pjeskovita golet, izpresjecana dubokim barutinama, a obrastena nizkim grmljem i krljivjim stabljikama, stene se okraj carinarskih skladista, uzduž nove luke, lišena svakog ureza, koji bi mogao ugrediti oku. Kreketenja žaba u vodi, koja se je tu sakupila, odziva se gromko, otegnuto hrkanje pijanih engleskih mornara, koji u šikaru provode svoje dane, jer ih pastor radi počinjenih izgreda iz knfe iztjerao.

Na daleko i široko ne vidiš zidan kaće, dok su se onamo prema jugu na gujilim stupovima nanizale kukavne drenjare, stanovi talijanskih radnika, kojima one za male novce pružaju dovoljno zaklonište.

Sutlijan je oprezno po tjesnim, vijugastim puteljicama, dodjnos je i moj pratjac napokon na leipo i prostrano „Kolumbovo šetalište“, koje kroz nastavak ulice „Almirante Brorón“, što dieli pregradje „Boca del Rischuelo“ u dvie pole, vodimo južnoga kolodvora na glavni trg „Plaza Victoria“, ili kako ga domaći sin, na uspomenu onog dana, kad je godine 1810. bila proglašena neovisnost Južne Amerike, radje zove „25. de mayo“.

no uza sve to mi ćemo izpuniti jednu od dužnosti, koje stoeju u našem zadatku, ako upravo sada rečemo i mi svoju u korist našeg učiteljstva.

Povodom fuzije narodnih stranaka u Dalmaciji bilo je nekih, koji su htjeli u novoskrojeni program uneti i tačku o uređenju ekonomskog stanja pučkih učitelja. Većina je našla to suvišnim, a obrazožila je tu suvišnost razlogom, da to pitanje ne smije ući u program, jer da bi to značilo, da će ga se moći tek s vremenom riešiti, dok nasuprot ono ne može trpjeti nikakve odgode, već mora biti rješeno odmah, prvom prigodom. — Tim su zastupnici, koji su provadljali fuziju, najočitođi dokazali i htjeli uveriti učiteljstvo, da će se njihova stvar uzeći u ozbiljni i konačni pretres u prvom narodnom saborskem zasjedanju.

I ako ova namjera i odluka narodnih zastupnika očituje njihovo najbolje razpoloženje za pučko naše učiteljstvo, i ako dakle mislimo, da ovogodišnji sabor mora bezuvjetno riešiti ovo pitanje, ipak pišemo ove redke, a to s jedinog razloga, što je ovakog razpoloženja bilo i odprije kod naših zastupnika, što se i odrije učiteljima obecavalo i govorilo, da se nemaju već ničemu bojati, a međutim je svaki put neocikivan izbjegavao na površinu nešto novo, nešto nešlučeno, nešto škaljivo, što je svedjer učiteljsko pitanje potiskivalo, tako da se eto ni danas nije za nj nista učinilo.

I za to je u dobrom dijelu učiteljstva zavladao upravni neki opravdani skepticizam, pa će bit i takovih, koji, i kraj svih ovih posljednjih izjava, ne će htjeti još vjerovati u skorošnje poboljšanje učiteljskih finansijskih prilika. A da je to baš tako, dokumentiru nam i razni dopisi, objelodanjeni u posljednje vrijeme u našim pokrajinskim novinama. Izmedj ostalog počelo je probijati i prijetja občeg učiteljskog strajka. Uzimimo, da je to tek prostra prijetja. Niže li občina sramota, kad učitelji, ti najočitođi radnici na neharmon polju pučke prosvjeti, moraju u pokrajini jedne kulturne države dolaziti do takovih prijetja? Ta prijetja dokazuju, da je najnadnje zanemaren i zapostavljen jedan od najzaslužnijih staleža i da država i pokrajina još nisu shvatile ili ne će, da shvaćaju njegovu važnost ni njegovu bude.

O državi ne ćemo ni govoriti. Po onome, što znamo, ona je s najvećim cinizmom prešla preko našeg učiteljstva, ona je zakratila svaku pomoć, stisnuvši grčevito poput

Obrašteno gostim dvoredom, u čijem se prijatnom hladu, na udobnim klupama, običavaju za letne sparne odmarati evropski dosegovici, „Kolumbovo šetalište“ inače pusto, ozloglašeno ročište noćnih skitalica „storrantes“, koji, u vječitoj opreći sa redarstvenim pravilnikom, znaju onud razatrati svoje mreže, da ulove po koju pitici, koja bi im i nadalje omogućila provoditi udoban život.

Kako je vrieme bilo leipo, a tramvajska kola, što su mimo naša jurila, prepuna radnika, koji su se u ono doba dana vršili svojim knučama, odlučisno prevaliti pješice onto nekoliko kilometara, što nas je diecelio od grada.

Mladi Englez upućivao je da je čitavim putem svenu, što je znao da bi me moglo zanimati, a umio je tako krasno pripovijediti, tako je temeljito poznavao poviest svoje nove domovine, koju je on strastveno ljubio, da sam ga od milijuna slušao, te nisam ni opazio, kako smo došli po dno krasne vladine palače „la casa rosada“, otkud je pukao vidik na prostranu „Explanadu“, koja je u svoje doba bila također oteta morskim valovima.

Sred Explanade, do koje vode orijaške kamenne stube, diže se, na pola sakriveno gostim zelenilom, prekrasna spomen-česma, a nadnivju je sa svojim poput konjanika perjanica razcepurenim vrćima debole paone.

(Sljedi.)

USPOMENE IZ JUŽNE AMERIKE (Buenos-Ayres)

Narod je pobočno slušao; nekoje su žene takodjje pjevala, a bilo je i onih, te su plakale, naricale i turale se, da se bliže prikuće onoj djevojci, da se dotaknu njezinih skuta i da joj ljube ruke.

Međutim je ona prestala pjevati, odrješitim znakom ruke naredila mužkarcu neki i on prestane, te sazvatišće pomoći božju, stala da se španjolskom jeziku, ali naglaskom, koju ju je odavao kćerkom „Albiona“, tumači evangelije. Njezinu zanjo bilo je odvožno, ali je pri tom njezin zvonki glasiti podrhtavao, odavajući nešto unutrašnju uzbuđenost, koja je odasila iskrenoši i ljubavju prama bližnjemu.

Pošto takav prijor nije bio za mene ništa nova, krenuh dalje prama protivnoj strani poljane, na kojoj su opet zaredale kuće; nu, boje se, da ne bih zabasao, stupao sam unikom slobom obalom.

Pred krasnom dvokatnom palačom zaustavi me čovjek, te mi ponudi nekakvu knjigu, a uz to nečitivo zamoli, neka udjem.

Mislio, da se radi o kakovoj kazališnoj predstavi, odazvah se dragovoljno, te upitah koliko imam platiti.

— o —

Liričko ilipicijansko društvo pod ravnateljem prof. Ernesta Guerra započet će u mjestnom kazalištu svoje operete predstave na 18. ov. mj.

Prije večer će se „Pipeli“.

Javna se je štampa svugđi najispratnije izrazila o ovim malisima, osobito u Italiji, Francuzkoj, pa eto i nekida u Trstu. Predtici ih liepi glasovi.

Društvo će se zadržati ovđe jedno 15 dana.

Tužni nam se činovniku i radničku osoblje na državnoj našoj kralježnici, da je koli jedno, toli drugo prošle zime moralno skapati od leđa i prosjati čuti kod tvrdice Steinbeisa, a dobitje komad drva za ogrev, a to s toga, što je dva (sveleri), koja su svukud na željeznicama najprije za željezničko osoblje odredjena, uprava željeznicu u Splitu prodala privatnim osobama, jestinje, nego što da dva mora plaćati činovniku i radničko željezničko osoblje.

Pošto je zima na pragu, to na ove tužbe upozorjujući Ravnateljstvo željeznicu u Trstu, jer nije ni njemu do ugleda, kad njegovo osoblje prošaci ono, što plaća i što se po pravu mora uživati.

Sa zadovoljstvom, dečnjemo, da naše tužbe u pogledu ribarima s dimantom na Krfu nisu ostale bez uspeha, jer su zlikovci pomađeni i prijavljeni sudu.

Radi moralu. Čujno se po gradu pjevati nekake bijugavne pjesme. Molimo Ugl. občinsko Upraviteljstvo, da to prepreči odmah u početku.

Dužnost nam je upozoriti velepoštovanje oko „Dana“ na klevetu i izvršavanju suprot Hrvatinu u „Civ. Catt.“ od 7. tek. da i oni, kao pozvanici u ovoj stvari, podignu svoj glas na obranu našega naroda. Nedično je, dapaču kukavno sutjeti, kad nas budnjici i to klerikalci grde. — Ovom prigodom takodje iztičemo, da nije rodotljubno, kad „Dan“ proporučuje listove kojima se što je „Avanture“, koji znade naravno pod krikom klerikalizma onako gđiti naše svećenstvo i zaslужnog biskupa Mahnića.

Iz Murtera namjavljaju: Na 2. t. m. otvorili se napokon naša mužka dvorazredna škola. Nova t. j. nadogradnja školska zgrada može služiti na dnik ovom mjestu, jer joj u nijednom pogledu nema prigovora. Na IL. su podu i dve dvorane za žensku školu, koju se nadamo otvoriti maredrom Škol, godinom, a uverjen smo, da će školska vlast udovoljiti i ovoj našoj opravdanoj želji.

Jematava u Promini: Rodilo ko natprano. Grožđe, šista, zdravo. Mnogi nečaju u što ni lievati vino. Prodaje se po 7, 8 i 8½ for. hli, bielo grožđe po 7 nov. kg.

Većina dmlinski i kninskih trgovaca dolazi kupovati mast, jer su uverjeni, da zbilja hrvatska prominska grjevi uši.

Još ima i starog vina, ko ognja. Samo kupaca nema.

Hrvatski Sokol u Sinju javlja nam, da se proslava posvete njegova barjaka neće obdržati oko polovice ovog mjeseca, već kad to bude, da će proslava biti javno oglašena.

Dok ovo priobčujemo, ponovno upozorujemo „Hrvatski Sokol“ u Sinju na naše preporeke iznesene u posljednjem broju, i vidjet ćemo, da će to biti bolje i koristnije za njih, za sokolstvo u obče i za hrvatstvo Sinja.

Novo parobrodarsko društvo. — Danas se u Puntu (otok Krk — Istra) obdržava upriličena skupština gledi utemeljenja novog parobrodarskog društva, koje će se zvati „Krkovo parobrodarsko društvo“. Društvena glavnica već je skoro posve osigurana.

Tršćanski Lloyd preporučuje Hrvatskoj knjarnici u Zadru, da osmije u Trstu svoju podružnicu, koja bi za nju bila materijalna i moralna poslova, a za Trst skrajna životna potreba.

Supilo-Argus. — Uredništvo „Hrvatskog Prava“ izjavlja, da ono nezna iko je „Argus“ i tko se pod tim imenom kreće. Ova izjava Uredništva „Hrvatskog Prava“ — u koliko smo sa mjerodavne strane upućeni — odgovara podpunkt istini. Mi smo danoj javili, da se pod imenom „Argusa“ kreće Pjerotić. I rekli smo, da je smatramo, što se novina, koju da bude hrvatska, služi tim izmetom hrvatskog naroda. Uredništvo „H. P.“ nije poreklo našu vies, nego je na upit „Novog lista“ izjavilo, da nezna tko je „Argus“.

Uredništvo u istinu nezna. A stvar stoji ovako: Pjerotić piše i daje svoje stvari D. Franku, a ovaj dodaje Pjerotičeve stvari na Uredništvo. Ne samo, nego ni rukopis Pjerotića dolazi na Uredništvo. To je sve pisano rukom D. Franka.

Kad se Dr. Frank ovako služi Pjerotićem, ta nije čist posao: ta je najnije spletakstvo po sredi, kakovim se odavno služi i suži raznoritelj stranke prava.

Iz Murtera nam piše: Občina nam poslala oglas, u kom se kaže, da iz osobitog njezinog zauzimanja Ministarstvo Financa iznimno je dozvolio za ovu godinu pecivo rakije od smokava, što u budućnosti neće. I pravo je, pošto smokve često nastaju sami pojesti, a rakiju čemo peći od panja razotčenih od žilžodere. Pa, kad budu, nastojati čemo poslati preko novog upraviteljstva, koju flašu na ogled u Beč. Moguće tako, da nam se smiju, te i nami daju jedan automobil za postarski sačinjan i za vožnju gosp. liečnika, jer brod i četiri čovjeka puno nas zapada.

Pravinski list „Hrvatić“, koji izlazi u Gospiću, ovih dana stupa u 12. godinu svog života. Ovom prigodom preporučit nam je svim pravim Hrvatima, nek podupriju to junačko Ličko glasilo, koje je onako nemile progoneo nebrojnim zaplijenama samo zato, što brani istinu i hrvatsku pravu.

Talijanski klub. Ovih dana sastaje se u Zadru talijanski klub dalmatinskog sabora, naročitom obzirom na bliskom položaju Dalmacije.

ungarsku krizu. Osobito će se većanje ticati riečke rezolucije i stanovišta, koje se ima prama njoj uzeći.

I srbski zastupnici imat će ovih dana slični sastanak, da opredjele svoje stanovište prema saborском radu i riečkoj rezoluciji.

Studio i portreti od A. Petranica. Spram obecanja reći čemo samo nekoliko riječi o ovom novom izdanju. Vidli se, da je g. Petranic užlio u toj radnji dosta mera i truda, da je rekao mnogo lepih samosvojih stvari o onim radnicima na polju književnosti, kojima se knjiga bavi. Jesu li to pak prave studije i pravi portreti, o tom bi se doalo razpravljati. Kod takova rada se hoće više psihološke analize, više prodiranja u bitnost pisaca, više originalnosti i smjelosti produljivanja. — Knjiga g. Petranica bit će mila i sladka mladiću, koji se tek razvija, koji hoće da proširi krug svojih spoznaja, ali za naobražena, načitana čovjeka, ona neuna ništa izvanredna. Prikaz pjesnika Zorčića, našeg sumješčanina, najlepši pisac pošao je uz rukom.

Tužni nam se činovniku i radničku osoblje na državnoj našoj kralježnici, da je koli jedno, toli drugo prošle zime moralno skapati od leđa i prosjati čuti kod tvrdice Steinbeisa, a dobitje komad drva za ogrev, a to s toga, što je dva (sveleri), koja su svukud na željeznicama najprije za željezničko osoblje odredjena, uprava željeznicu u Splitu prodala privatnim osobama, jestinje, nego što da dva mora plaćati činovniku i radničko željezničko osoblje.

Pošto je zima na pragu, to na ove tužbe upozorjujući Ravnateljstvo željeznicu u Trstu, jer nije ni njemu do ugleda, kad njegovo osoblje prošaci ono, što plaća i što se po pravu mora uživati.

Sa zadovoljstvom, dečnjemo, da naše tužbe u pogledu ribarima s dimantom na Krfu nisu ostale bez uspeha, jer su zlikovci pomađeni i prijavljeni sudu.

Radi moralu. Čujno se po gradu pjevati nekake bijugavne pjesme. Molimo Ugl. občinsko Upraviteljstvo, da to prepreči odmah u početku.

Dužnost nam je upozoriti velepoštovanje oko „Dana“ na klevetu i izvršavanju suprot Hrvatinu u „Civ. Catt.“ od 7. tek. da i oni, kao pozvanici u ovoj stvari, podignu svoj glas na obranu našega naroda. Nedično je, dapaču kukavno sutjeti, kad nas budnjici i to klerikalci grde. — Ovom prigodom takodje iztičemo, da nije rodotljubno, kad „Dan“ proporučuje listove kojima se što je „Avanture“, koji znade naravno pod krikom klerikalizma onako gđiti naše svećenstvo i zaslужnog biskupa Mahnića.

Iz Murtera namjavljaju: Na 2. t. m. otvorili se napokon naša mužka dvorazredna škola. Nova t. j. nadogradnja školska zgrada može služiti na dnik ovom mjestu, jer joj u nijednom pogledu nema prigovora. Na IL. su podu i dve dvorane za žensku školu, koju se nadamo otvoriti maredrom Škol, godinom, a uverjen smo, da će školska vlast udovoljiti i ovoj našoj opravdanoj želji.

Jematava u Promini: Rodilo ko natprano. Grožđe, šista, zdravo. Mnogi nečaju u što ni lievati vino. Prodaje se po 7, 8 i 8½ for. hli, bielo grožđe po 7 nov. kg.

Većina dmlinskih i kninskih trgovaca dolazi kupovati mast, jer su uverjeni, da zbilja hrvatska prominska grjevi uši.

Još ima i starog vina, ko ognja. Samo kupaca nema.

Hrvatski Sokol u Sinju javlja nam, da se proslava posvete njegova barjaka neće obdržati oko polovice ovog mjeseca, već kad to bude, da će proslava biti javno oglašena.

Dok ovo priobčujemo, ponovno upozorujemo „Hrvatski Sokol“ u Sinju na naše preporeke iznesene u posljednjem broju, i vidjet ćemo, da će to biti bolje i koristnije za njih, za sokolstvo u obče i za hrvatstvo Sinja.

Novo parobrodarsko društvo. — Danas se u Puntu (otok Krk — Istra) obdržava upriličena skupština gledi utemeljenja novog parobrodarskog društva, koje će se zvati „Krkovo parobrodarsko društvo“. Društvena glavnica već je skoro posve osigurana.

Tršćanski Lloyd preporučuje Hrvatskoj knjarnici u Zadru, da osmije u Trstu svoju podružnicu, koja bi za nju bila materijalna i moralna poslova, a za Trst skrajna životna potreba.

Supilo-Argus. — Uredništvo „Hrvatskog Prava“ izjavlja, da ono nezna iko je „Argus“ i tko se pod tim imenom kreće. Ova izjava Uredništva „Hrvatskog Prava“ — u koliko smo sa mjerodavne strane upućeni — odgovara podpunkt istini. Mi smo danoj javili, da se pod imenom „Argusa“ kreće Pjerotić. I rekli smo, da je smatramo, što se novina, koju da bude hrvatska, služi tim izmetom hrvatskog naroda. Uredništvo „H. P.“ nije poreklo našu vies, nego je na upit „Novog lista“ izjavilo, da nezna tko je „Argus“.

Uredništvo u istinu nezna. A stvar stoji ovako: Pjerotić piše i daje svoje stvari D. Franku, a ovaj dodaje Pjerotičeve stvari na Uredništvo. Ne samo, nego ni rukopis Pjerotića dolazi na Uredništvo. To je sve pisano rukom D. Franka.

Kad se Dr. Frank ovako služi Pjerotićem, ta nije čist posao: ta je najnije spletakstvo po sredi, kakovim se odavno služi i suži raznoritelj stranke prava.

Iz Murtera nam piše: Občina nam poslala oglas, u kom se kaže, da iz osobitog njezinog zauzimanja Ministarstvo Financa iznimno je dozvolio za ovu godinu pecivo rakije od smokava, što u budućnosti neće. I pravo je, pošto smokve često nastaju sami pojesti, a rakiju čemo peći od panja razotčenih od žilžodere. Pa, kad budu, nastojati čemo poslati preko novog upraviteljstva, koju flašu na ogled u Beč. Moguće tako, da nam se smiju, te i nami daju jedan automobil za postarski sačinjan i za vožnju gosp. liečnika, jer brod i četiri čovjeka puno nas zapada.

Pravinski list „Hrvatić“, koji izlazi u Gospiću, ovih dana stupa u 12. godinu svog života. Ovom prigodom preporučit nam je svim pravim Hrvatima, nek podupriju to junačko Ličko glasilo, koje je onako nemile progoneo nebrojnim zaplijenama samo zato, što brani istinu i hrvatsku pravu.

Talijanski klub. Ovih dana sastaje se u Zadru talijanski klub dalmatinskog sabora, naročitom obzirom na bliskom položaju Dalmacije.

ungarsku krizu. Osobito će se većanje ticati riečke rezolucije i stanovišta, koje se ima prama njoj uzeći.

I srbski zastupnici imat će ovih dana slični sastanak, da opredjele svoje stanovište prema saborском radu i riečkoj rezoluciji.

Studio i portreti od A. Petranica. Spram obecanja reći čemo samo nekoliko riječi o ovom novom izdanju. Vidli se, da je g. Petranic užlio u toj radnji dosta mera i truda, da je rekao mnogo lepih samosvojih stvari o onim radnicima na polju književnosti, kojima se knjiga bavi. Jesu li to pak prave studije i pravi portreti, o tom bi se doalo razpravljati. Kod takova rada se hoće više psihološke analize, više prodiranja u bitnost pisaca, više originalnosti i smjelosti produljivanja. — Knjiga g. Petranica bit će mila i sladka mladiću, koji se tek razvija, koji hoće da proširi krug svojih spoznaja, ali za naobražena, načitana čovjeka, ona neuna ništa izvanredna. Prikaz pjesnika Zorčića, našeg sumješčanina, najlepši pisac pošao je uz rukom.

Tužni nam se činovniku i radničku osoblje na državnoj našoj kralježnici, da je koli jedno, toli drugo prošle zime moralno skapati od leđa i prosjati čuti kod tvrdice Steinbeisa, a dobitje komad drva za ogrev, a to s toga, što je dva (sveleri), koja su svukud na željeznicama najprije za željezničko osoblje odredjena, uprava željeznicu u Splitu prodala privatnim osobama, jestinje, nego što da dva mora plaćati činovniku i radničko željezničko osoblje.

Pošto je zima na pragu, to na ove tužbe upozorjujući Ravnateljstvo željeznicu u Trstu, jer nije ni njemu do ugleda, kad njegovo osoblje prošaci ono, što plaća i što se po pravu mora uživati.

Društvo će se zadržati ovđe jedno 15 dana.

dalmatinskog puka proti toj kobnoj klanzoli, jer mu vino bijase nada i ufanje; rek bi naprotiv, da je austrijska vlada na to zdrojne vapaje odgovorala Macchiavelizmom: „Ako hoces narod k sebi robski podrediti, to ga morsa najprije ekonomski upropast, jer će ti sa narodom ekonomski upropast, biti lako izvršiti tevo nečiste svrhe“. K tomu dodje nerodica, dodje filoksera, te jednom seljaku, koji je prije samim vinskim proizvodom mogao poštenu prehrantu cijelu obitelj, sašlo dobitak od vina ne dostaje ni da porez platiti. U zadnje doba, kada je klanzula na zahtjev Madjara bila ukinuta, pokazala se je Austrija opta prama Dalmaciju nezahvaljivicom i tiranskim, te glede ulja, ribarenja, te bajsma pošta opte na liepk Talijancima na veliku štetu Dalmacije. Dok ostale velevlasti podupiru na svaki način ribolov u svome području, austrijska vlada dopušta, da tudi podnici nespretnim ribolovom tamane ribe i našem narodu zalogu iz usta otinju. Kako pak podupire naša pomorska poduzeća, najbolje nam svjedoči zadnji slučaj sa našim domorodcem američkim brodogradilnikom gosp. Mihalovićem. Austria je naime volila sklopiti pogodbu prekoceanske parobrodarske linije sa stranim njezinkim kapitalistima, nego li s dalmatinskim podanikom. Tim podupire prodiranje njemačkog kapitala u dalmatinske obale, što je u ostalom stara težnja Njemačke, koja ona na našu veliku strepnju, a už naklonost Austrije, po malo, ali vješto vodi. I tako ako promatramo svaku djelovanje austrijskih državnika u našoj djevdjini, vidit ćemo, da je svedj na korist Niemu, Madjari, Talijancu, vrugu, samo na Hrvatu. Promotrimo li i najzadnji proračun austrijske vlade za godinu 1906. ujeren ćemo da je austrijska vlada od svog obstanka pramo nam uvek ista, uvek mačuha. Ministarstvo trgovine koje bi moralo prama Dalmaciju najviše obzira imati radi njenih mnogobrojnih luka podjeljiva lani Dalmaciji kako pscutukuvnih 276.400 K za sve njenе potrebe, dočim jedino za grad Trst, mašlo je isto ministarstvo 2.200.000 K naime preko deset puta više, nego li za cijelu Dalmaciju. Čovjek se zgraže videći maculinski postupak austrijske vlade prama Dalmaciju, čini mi se ne vjerojatno, da tako Austria odvrada narodu, koji je za nju toliko žrtava doprinuo. Zgraža se, ali zgražanje ne koristi ništa. Ovdje se izpunjuju proročanske riječi blagopokojnog Ante Starčevića: „Težko u Austriji onome narodu, koji je njoži najviše dobra nječina.“

A vam razkoš. Gusle ciganade cilično ludo, prokšeno i molo: „o ljubite se, grite se, mladiću“. Ja trpin, težko dišem, Trahnu prsi, a tise kuce ostabiljeno bilo. Krv mlada stine... vriome hiti k svrsi.“

Više ne ču citovati, jer bil morao sve sone te prepisati.

Nemanje uspio je Lovrić sa studijom o umjetnosti, koja odmah sledi u istoj knjizi iz soneta. Ne obiluju frazama i tudjnim riječima, on ih se načrtoči kloni, nego piše bujnim pjesničkim punokršćim stilom, a jezikom posveta čistim. Ima tu refleksiju na umjetnost, koje su posve samonike, i na koje dolaze samo ljudi sa puno čuvtva, pod pojmom života i umjetnosti. Divno je prikazao Luku Botiću kao pjesnika i patnika i napomenuo najljepše pjesničke osobine njegove.

Ne ču, da raščinjam pjesme slavnog Botića i dotičem se prstom u ramu njegovog života, to je već učinio Božo Lovrić sa osobitim marom i ljuvaju.

Pošto je ova knjiga namijenjena upravo svrši, naime, da uveliča uspomenu i slavu našeg neumirovog pjesničkog velikana Luke Botića, to bi bila dužnost svakog Hrvata, da svejedno kao što se na duši dan kupuju sviće i pale na grobovima milića pokojnika, kupi unjesto sviće na Botićev dan dječjolad pjesnika, i da ga čita.

Knjiga je posvećena zaslužnom hrvatskom rođakom i književnikom Dru Stjepanu pl. Miletiću i stoji 60 novi. Može se dobaviti na adresu: Božo Lovrić Marulićev ul. br. 5 Zagreb.

U Zagrebu, 7. listopada 1905.

Josip Kosor.

NAŠE BRZOJAVKE

BUDIMPEŠTA. 11. Carskim odpisom bio je jučer zatvoreni ugarski parlament i odgodjen za 19. prosinca. Koalicija je oštvo proti tome prosjedovala i popratila čitanje carskog odpisa poklicima: Svinjarija! Neka se kraj zahvali!

PRAZG. 11. Socijalisti priredile demonstraciju u prilog občem izbornom pravu. — Nije bilo nikakvih nereda.

AUCKLAND. 11. Na krstašu austro-ugarske bojne mornarice „Panther-u“, koji je bio poslan u Novu Zelandu, da zaštiti tamošnje austrijske podanike, mornari su se pobunili.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik: VLADIMIR KULIĆ

Tiskarnica Ivan Slagljanin — Šibenik.

Br. 8030.

NATJEĆAJNI OGLAS

Iz zaklade „Šupuk — Bilić — Lapenna“ udjelit će se za školsku godinu 1905—1906 i za umapred jedan stipendij u iznosu od Kr. 600 na godinu siromašnom i zaslužnom mladiću iz šibenske občine, koji uči ili kani učiti srednju, visu ili strukovnu školu.

Natjecatelji prikazati će svoje molbe ovom občinskom Upraviteljstvu do 20. listopada 1905.

OD OBČINSKOG UPRAVITELJSTVA

Šibenik, 4. listopada 1905.

Naćelnik

M. STOJIĆ

Prisjednik

D. KRSTELJ

SJETITE SE DRUŽBE SV. ĆIRILA I METODIJA!

Gospodinu
JOSIPU SALVI-U
ljekarniku

Drniš

Metković, 8/1. '05.

Blagodareć Vam na prijedlozim crvenim pilulama, koje su s veoma dobrim uspjehom djelovale, molim poslati me još jednu kutiju istih proti groznicama za djecu od 3 do 6 godina.

PETAR POLIĆ
c. k. post. oficijal.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

—(Centrala u Dubrovniku i Pedružnica u Zadru)—

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamaćivanja na uložnice i blagajničke doznačnice, te uz potvrde na tekući ili na ček račun.

Prenosimo vrijednosne papire i ine vrijednote u polaranu. Preuzimaju u svrhu naplate imenice, naputnice i čekove za našu državu i za inozemstvo.

Daje predujmove na vrijednosne papire, zlatni i srebreni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednote, naročito sve vrste državnih i privatnih srećaka, državnih zadužnica, zeljezičkih i industrijskih papira, založnic prirodnih obveznica, inozemskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše zemlje i inozemstva.

Ugovarač izvučene sredice, zadužnice i dospjeli kupone, te nabavlja nove konsorske arke. Provadja osiguranje proti tefajnom gubitku izričanih srećaka i zadužnice.

Obavlja vinkulacija i devinkulacija svih vrsti vrijednosnih papira, polaze vojničko-ženitbene i sive drage jambćevine u vrijednosnim papirima, te provadja konverzije.

Izvršiće izplatu na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Ekskomptira mijenje, naputnice i kupone vrijednosnih papira. — Prodaje promese za sva učenja. — Obavlja bezplatnu reviziju svih srećaka naše države i drugih u njih dozvoljenih. — Osim tega obavlja se i sve ostale transakcije, koje zaslučuju u bankovnu struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve potražnje obavestiti daje rado usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!

Častim se javiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama, da sam otvorio u ovom gradu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA.

Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u svim veličinama svieće od pravog pčelinjevog voska, kao i finog crvenog tanjana.

Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija prima se naispretnije, te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom najpovoljnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete.

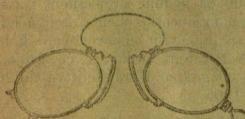
S velepoštovanjem.

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

Zlatarija Antuna Vučića
Šibenik (Glavna ulica)

Izbor svakovrsnih zlatnih i srebranih predmeta, kao i dragocjenih kamenja. — Kupuje staro zlato i srebro uz najvišu cenu. — Veliki izbor ljeplih galantirja pravog kinežkog srebra.

Sklođiste svih vrsti stakala za uzdržanje i poboljšanje vida, finih dalekovača, toplomerja, tlakomjera itd. — Primaju se i popravci uz najumjerljive cene.

Podružnica
Ilije Ivankovića, Šibenik
Glavna ulica
(Središnica u Mostaru)

Preporučjuju svoje uređeno sklođiste svakovrsne galerijske, rukotvorne, nišanske robe, dekorativnih predmeta, emaliranog i limenog posuđa, stakla, porculana, ogledala, svjetiljaka, sapuna, parfema, igračaka za djece, papira, crnila i drugih pisališnih opreme, okvira za slike, pribora za oružnike, čarapu, cipelu za mužke i ženske i t. d. t. d.

Cene vrlo umjerene; poslužba brza i tačna.

VELIKO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. DELFIN
SIBENIK (Glavna ulica)

obskrbljeno je raznim krasnim okvirima, ogledalima i tapecarijom. — Velika izrada - narodnih škrinja - Naručbe se izvršavaju najvećom točnošću. Cene umjerene uz najpovoljnije uvjete. o o o o o

Stovanom občinstvu preporučujem upotrebljavanje MAGAZINOVE SMREKOVAČE, koja okrjepljuje želudac, razgrijava živce, zaustavlja proljev i liječi od groznice, tifusa, hunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“ dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

U knjižari Ivana Grimani-a

mogu se dobiti

(Glavna ulica) Šibenik (Glavna ulica)

najljepši i svojim sadržajem najzanimljiviji Koledari za godinu 1906. kao:

„ZBRAVNI KOLEDAR“: Najveći hrvatski zabavni koledar, koji sadržaje najzanimljivije stvo za cijelu godinu, sa mnogo umjetničkih priloga i krasnih slika u tekstu. Čvrsto vezan s platnjenim hrbotom i pozlaćenim naslovom K 2— :

„HRVATSKI VOJNIČKI KOLEDAR“: Vrlo zabavan i zanimljivi koledar za svakog čovjeka, koji je bio vojnik ili koji će vojnikom biti, sa tri umjetnička priloga i s mnogo krasnih i vrlo zanimljivih slika u tekstu. Tvrdi vezan K 1— :

„VELIKI MARIJIN KOLEDAR“: Pun krasnih prijovjesti prezanimiva sadržaja, sa tri umjetnička priloga i s mnogo slika u tekstu. Ciena K — 90 : :

„ŠARENI SVJETSKI KOLEDAR“: Pun krasnih prijovesti i zanimljivih članaka iz svih struka, sa tri umjetnička priloga i mnogo običnih i bojadisanih slika u tekstu. Ciena K 1— :

„NOVI ŠALJIVI SLIKOVNI KOLEDAR“: Ciena K — 40 : :

„DANIČICA“. Ljetopis Družila Svetoperonimskoga: Ciena „ — 40 : :

Gospode i gospodo,

ako želite lep svjetloplis ili lepi skup (grupu) obratite se umjetničkom fotografskom atelieru

= Φ. ANELLI =
Ulica Sv. Ivana.

MAJBLJU I NAJDETINIU
ŠVACI STRAĐEVU 0 0 0
„SINGER“ 0 0
NAJNOVIJIH SISTEMA 0 0

DOBIVAJU SE SAMO U SKLADIŠTU
ŠVACI STRAĐEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI - ŠIBENIK.

Širite „Hrvatsku Rieč“

PROLUGROZNIČNI VAVOLCI I VINO OD KINE

Ijekarnika C. RUGGERI-A u Šibeniku

— Sporavljajuće liječenje, kako se po istim riječima može razumjeti, teži da cijelokupno oporavi organizam, vraćajući u čudno ravnotežje nutarnje djelovanje svakog sustava, svake nevidljive stanice.

— U malaričnim vrućicama kry mora da bude opskrbljena prije svega emoglobinom, koju su uništili plasmodi malarije. Netom je svršeno posebno liječenje sa PROTUGROZNIČNIM VAVOLJCIMA Ijekarnika Ruggeri-a, potrebno je početi ono oporavljajuće sa željezom i kinom - dva sredstva - u svojoj vrsnosti, bolja od ikakvog drugog koji mogu oporaviti oslabljeno i od malaričnih vrućica jako uzdrmano djelovanje.

— Na temelju zakona fiziologije i istodobno dugog iskustva, nema se oklijevati u prednosti za preparatom ugodnim, koji brzo i uspjehom djeluje; te nema ništa uputnjeg i zgodnjeg, neg prepričuti toliko cijenjenu osobitost VINO OD KINE Ijekarnika Ruggeri-a, već dobro poznato i preporučeno od svih liječnika kao najbolje i najuspješnije oporavljajuće sredstvo krvi.

SVAKI TRGOVAC, KOJI NE OGLAŠUJE SVUJU ROBU,
USTUPA MJESTO SVOM TAKMACIONIMA, KOJI OGLASUJU